

УДК 81'25:81'373.46

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1\(31\)-349-360](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1(31)-349-360)

Космеда Тетяна Анатоліївна доктор філологічних наук, професор, професор кафедри романо-германської філології та зарубіжної літератури факультету іноземної та слов'янської філології, Донецький Національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, <https://orcid.org/0000-0001-8912-2888>

Войтович Олег Олександрович, докторант кафедри романо-германської філології, асистент кафедри теорії та практики перекладу факультету іноземної та слов'янської філології, Донецький Національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, <https://orcid.org/0009-0008-6069-5648>

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ БАЗОВИХ ТЕРМІНІВ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА (на матеріалі аналізу енциклопедії «Сучасна лінгвістика» О. Селіванової)

Анотація. Наукова розвідка виконана у фокусі теорії термінознавства, термінографії і перекладознавства та присвячена висвітленню проблеми систематизування термінів перекладознавства, що здійснено на основі актуалізації понять цієї галузі знань, презентованих в енциклопедії «Сучасна лінгвістика» (2006) авторства О. Селіванової. Актуальність наукової розвідки мотивована тим, що проблема виокремлення базових термінів перекладознавства ще в процесі обговорення, і дискусія не завершена. Новизну ж статті пояснюємо тим, що в ній здійснено одну з перших спроб поділу термінів перекладознавства на ідеографічні групи, що презентують ядрову й периферійну зони базових термінів перекладознавства. Її теоретичне значення полягає, власне, у виробленні механізму розподілу зібраних термінів за тематичними групами, а практичне – у формуванні системи термінів перекладознавства для укладання на їхній базі відповідного словника.

З'ясовано, що базові терміни перекладознавства, розглянуті в енциклопедії О. Селіванової, складають понад 100 одиниць. Виокремлені терміни стосуються питань методології перекладознавства, його історії, перекладознавчої критики, а також особливостей професійної діяльності перекладачів. Однак розглядувана енциклопедія зафіксувала не всі базові терміни перекладознавства.

Доведено, що розглядувана терміносистема містить вісім тематичних груп, сім із яких презентують базову зону, зокрема це назви розділів перекладознавства, відповідних підкатегорій; типів перекладу; агенсів перекладу; концептуальних теорій; явищ і лінгвістичних понять, що провокують перекладознавчі помилки; тропів і фігур, що складають труднощі перекладу, а одна – назви наук, пов'язаних із перекладознавством, – складає периферійну зону. Терміни перекладознавства переважно однослівні, але чимало простих й ускладнених словосполук, прикладкових конструкцій. Їх більшість складають запозичені терміни (грецизми, латинізми, галліцизми, германізми). Перспектива дослідження полягає в необхідності з'ясування способів творення термінів перекладознавства.

Ключові слова: перекладознавство, термін, терміносистема, термінографія.

Kosmeda Tetyana Anatoliivna, Doctor of Philology, Professor, Professor at the Department of Romance and Germanic Philology and Foreign Literature, Faculty of Foreign and Slavic Philology, Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, <https://orcid.org/0000-0001-8912-2888>

Voytovych Oleh Oleksandrovych, Postgraduate Student of the Department of Romance and Germanic Philology, Assistant of the Department of Translation Theory and Practice, Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, <https://orcid.org/0009-0008-6069-5648>

FORMATION OF A SYSTEM OF BASIC TERMS OF TRANSLATION STUDIES

(based on the analysis of the encyclopaedia
'Modern Linguistics' by O. Selivanova)

Abstract. The research is carried out in the focus of the theory of terminology, terminography and translation studies and is devoted to the problem of systematising the terms of the field under consideration, which was carried out on the basis of updating the concepts of translation studies presented in the encyclopedia 'Modern Linguistics' (2006) by O. Selivanova. The relevance of the research is motivated by the fact that the problem of identifying the basic terms of translation studies is still under discussion, and the debate is not over. The novelty of the article is explained by the fact that it is one of the first attempts to divide the terms of translation studies into ideographic groups representing the core and peripheral zones of the basic terms of translation studies. Its theoretical significance lies in the development of a mechanism for dividing the collected

terms into thematic groups, and its practical significance lies in the formation of a system of translation studies terms for compiling a corresponding dictionary on their basis.

It has been found that the basic terms of translation studies considered in O. Selivanova's encyclopaedia comprise more than 100 units. The selected terms relate to the issues of translation studies methodology, its history, translation criticism, as well as the peculiarities of translators' professional activity. However, the encyclopaedia under consideration does not cover all the basic terms of translation studies.

It has been proved that the considered terminology system contains eight thematic groups, seven of which represent the basic area, in particular, the names of translation studies sections, relevant subcategories; types of translation; translation agents; conceptual theories; phenomena and linguistic concepts that provoke translation errors; tropes and figures that constitute translation difficulties, and one – the names of sciences related to translation studies – is peripheral. The terms of translation studies are mostly one-word, but there are many simple and complex word combinations and applied constructions. Most of them are borrowed terms (Greekisms, Latinisms, Gallicisms, Germanisms). The prospect of the study is to find out how translation studies terms are created.

Keywords: translation studies, term, terminology, terminography.

Постановка проблеми. Наукова розвідка виконана в парадигмі *термінознавства, термінографії та перекладознавства*, оскільки присвячена проблемі систематизації термінів транслятології, що здійснюємо з метою укладання словника термінів перекладознавства. Відсутність на сьогодні в українській науці спеціалізованого словника перекладознавчих термінів пояснює, як видається, дещо вповільнений розвиток транслятології як самостійної галузі знань. Зазначене презентує білу пляму української термінографії. Аналіз наявних сучасних авторитетних словників та енциклопедій лінгвістичних термінів, як, наприклад, авторства Анатолія Загнітка [1], а також лінгвістичної енциклопедії авторства Олени Селіванової [2] цілком сприяє укладанню системи термінів перекладознавства навіть лише на базі названих джерел. Видання словника базових термінів перекладознавства є нагальною потребою сучасного мовознавства, що й мотивує *актуальність* цієї розвідки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про необхідність активного розроблення української термінології писали такі науковці, як, наприклад, В. Іващенко, яка зауважувала, що термінознавство в Україні пройшло довгий і тернистий шлях у прагненні створити уніфіковану термінологію [3, С. 31]. Л. Полюга наголосив, що словники завжди були

супутниками національного відродження [Див.: 4, С. 162]. Потребу укладання словника перекладознавчих термінів актуалізували українські вчені, насамперед В. Абашина, І. Вороновська та Т. Космеда [Див.: 5; 6]. Сучасні українські дослідники частково порушували питання, що проєктуються на характеристику деяких термінів транслатології, наприклад, Н. Гриців здійснила типологію перекладознавчих термінів та спробувала визначити їх функції (ідеться про опис структурно-семантичних та лексико-тематичних трансформацій перекладознавчих термінів) [Див.: 7]; О. Шаблій розглянула сутність деяких ключових понять перекладознавства, як, наприклад, метафоричного терміна *псевдодрузі перекладача* [Див.: 8]. В останні роки вчені працюють над підготовкою невеличких словничків перекладознавчих термінів, що є додатками до відповідних підручників і посібників: їх переваги й недоліки також частково розглянуто в науковій літературі [Див.: 9]. На сьогодні схарактеризовано й словник лінгвістичних термінів А. Загнітка щодо особливостей презентації в ньому термінів транслатології [Див.: 10].

Мета цієї статті – виокремити й схарактеризувати базові терміни перекладознавства на основі аналізу словника лінгвістичних термінів, укладеного О. Селівановою. Із метою співвідносяться такі завдання: (1) стисло описати структурну організацію енциклопедії; (2) розподілити базові терміни перекладознавства, що презентовані в енциклопедії, за ідеографічними (тематичними) групами й окреслити особливості структури й походження розглянутих одиниць.

Виклад основного матеріалу. Видання «Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія» (2006), що укладена О. Селівановою, є однією з найвідоміших в Україні лінгвістичних енциклопедій, яка містить 1290 термінів. Укладачка енциклопедії зазначає, що причиною появи енциклопедії була «[...] нагальна потреба зібрання й інтеграції традиційного й нового в сучасній лінгвістиці» [2, С. 4], а мета праці – подати та систематизувати погляди на мову, що відображені в «[...] підходах, течіях, концепціях різних парадигм і мовознавчих дисциплінах традиційної й нової генерації» [2, С. 4]. Зазначена авторка вказує, що в процесі розробки енциклопедії було використано найавторитетніші праці, що видані за останні роки, щоб показати вектор проєкції поглядів не лише класиків мовознавства, але й сучасних науковців [2, С. 5]. Спираючись на теоретичні праці авторитетних українських і зарубіжних мовознавців, О. Селіванова, зрозуміло, актуалізувала й власні теоретичні концепції, погляди на ті чи ті неоднозначні питання щодо трактування термінів. Дослідниця спиралася на власний досвід викладання у вишах України, роботи зі студентами, магістрантами, аспірантами чи докторантами.. Усе це сприяло виробленню добротної концепції зазначеної енциклопедії.

Розглядувана термінологічна енциклопедія «Сучасна лінгвістика» має таку будову: (1) *передмова* [2, С. 3–5], у якій викладено ключові методологічні положення, що визначають статус лінгвістики в сучасній науці. Зокрема, (а) лінгвістика початку ХХІ століття відображає «еклективний симбіоз різних методологій і наукових парадигм, що є цілком закономірним наслідком методологічних переворотів і наукових революцій попереднього століття» [2, С. 3]. Наголошено, що (б) відбувається розширення сфери мовознавчих досліджень через формування «маргінальних лінгвістичних дисциплін, експансії до лінгвістики теоретичного потенціалу різних галузей науки» [там само], що призвело до (в) трансформації мовознавства в «макронауку, яка прагне до всеєдності цілісного знання» [там само], а (г) «глобалізація наукових пошуків і доступність будь-якої інформації в сучасному світі зумовили формування відносної терпимості до різноманітних напрямів і течій у мовознавчій спільноті» [там само]. Проте О. Селіванова наголошує і на тому, що лінгвістика розвивається надто стрімко й можливі, за її визначенням, «нові методологічні повстання». Крім того, мовознавиця переконана, що (г) «конкуренція вчених у межах парадигми й поза її межами стимулює науковий пошук і прогресивні зрушення» [там само], оскільки «руйнація однієї парадигми і революційне становлення іншої є екстенсивним шляхом науки. Насправді ж уся історія лінгвістики характеризувалася перманентним поверненням до концепцій попередників, незважаючи на декларовану науковцями прихильність до певної наукової парадигми» [там само]. Дослідниця закликає до (д) «неупередженого пізнання і “свого”, і “чужого”», до пошуку раціонального зерна істини, виявлення поваги «до чужого розуму й наукового пошуку» [2, С. 3–4]. Виокремлені методологічні постулати, як видається, надзвичайно актуальні для наукових досліджень, оскільки вони скеровують на правильний шлях пошукової діяльності. Укладачка термінологічної енциклопедії «Сучасна лінгвістика» вказала й на те, що усталені лінгвістичні терміни в її праці інтерпретовано з урахуванням нових дослідницьких аспектів, парадигм, але чимало й таких терміноодиниць, які термінографовано вперше, що особливо цінно.

Важливо, як видається, і те, що науковиця максимально використала термінографічний досвід своїх попередників, актуалізувавши найбільш авторитетні словники й довідники (загалом список, використаних нею джерел, містить понад 2000 найменувань). За традицією укладачка запропонувала *Список умовних скорочень* для належної орієнтації користувачів [2, С. 6]. Презентовано, зрозуміло, основну частину, що містить, власне, *словникові статті* [2, С. 7–666], а далі запропоновано *Довідкову* [2, С. 667] і *наукову літературу* [2, С. 668–687]; подано *шифри*

лінгвістичних напрямів, що допомагають орієнтуватися в пошуках потрібного терміна [2, С. 689], а також *алфавітний покажчик* термінів, які презентовані в енциклопедії [2, С. 690–706] і, відповідно, *Тематичний покажчик* [2, С. 707–716].

Кожна стаття цієї енциклопедії має таку структуру: (1) дефініція, (2) диференціація аспектів вивчення, (3) головні проблемні питання, (4) історія дослідження поняття і сучасний стан його аналізу, (5) походження терміна, спосіб уведення його до кола лінгвістики, (6) англomовний відповідник (у разі його наявності), що подаємо у вигляді Схеми 1.

Схема 1. Модель будови словникової статті в лінгвістичній енциклопедії авторства О. Селіванової (2006)

Перекладознавство як лінгвістичний напрям має шифр (Пе) [2, С. 689]. Для енциклопедичних словників характерна презентація підпорядкованих термінів, зокрема й термінів видових, що представлено в структурі кожної словникової статті. Наприклад, стаття ПЕРЕКЛАД містить систему термінів, що відповідно виділені (підкреслені), чого вимагає логіка викладу матеріалу, порівн.: ідеться про *установки перекладача* – універсалістську, етнокультурну, а також *орієнтацію на відчуження*; *види перекладу* – синтетичний / аналітичний; адекватний / еквівалентний / точний / буквальний / вільний; *види еквівалентності* – теоретично можлива /

оптимальна; прагматична, динамічна, комунікативно-функціональна; **поняття, тотожні до еквівалентність**, – повноцінність / інваріантність / перекладацька еквівалентність [2, С. 452–453]. Сам термін ПЕРЕКЛАД містить два ЛСВ: (1) ‘цілеспрямована лінгвопсихоментальна діяльність особистості як ре-креативної системи, що поєднує в одному перетворювальному процесі дві фази: інтерпретацію оригінального тексту та породження на підставі цієї інтерпретації тексту-перекладу’; (2) ‘результат перекладацької діяльності, представлений текстом перекладу у фіксованій (письмовій) і нефіксованій (усній) формі. **Translation, interpretation** (переважно усний синхронний)’ [там само].

У словниковій статті ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ЛЕКСИЧНІ ВІДПОВІДНИКИ виокремлено **види лексичних трансформацій**: формальні / лексико-семантичні (генерація і модуляція) / граматичні / лексико-граматичні / компенсація [2, С. 454].

Словникова стаття ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО містить такі конкретизувальні терміни, як (1) загальна теорія перекладу; (2) конкретні теорії і практики перекладу; (3) спеціальні теорії перекладу; (4) історія перекладу; (5) теорія машинного перекладу; (6) когнітивна транслятологія [2, С. 454–456]. Крім того, у цій статті також виокремлено актуальні **проблеми сучасного перекладознавства**, зокрема: (1) розробка поняття еквівалентності оригіналу й перекладу в її співвідношенні із поняттями адекватності, релевантності, інваріантності тощо; (2) установлення типів еквівалентності й чинників їхнього балансу в процесі перекладу; (3) моделювання процесу перекладу; (4) визначення перекладацьких стратегій (адекватності розуміння смислу тексту перекладу, тотожності комунікативних впливів на адресатів й перекладу, досягнення побіжної мети, яка не має нічого спільного з адекватним поданням оригіналу); (5) опис типів перекладу та специфіки їхніх стратегій і домінант; (6) аналіз засобів прагматичної адаптації перекладу; (7) інвентаризація перекладацьких лакун і способів їхньої компенсації; (8) розробка методів дослідження перекладу та способів оцінки його повноти, точності, відповідності прагматичного впливу; (9) виділення та класифікація помилок, здійснюваних в процесі перекладу; (10) систематизація перекладацьких трансформацій і відповідників; (11) опис умов вибору мовних засобів, важливих у процесі перекладу; (12) розроблення прикладних напрямів перекладознавства. Як бачимо, О. Селіванова окреслила напрями, що мотивують аспекти, які актуалізовані під час формулювання дефініції, значення відповідних термінів.

Аналіз змісту енциклопедії дає змогу виокремити такі ідеографічні групи перекладознавчих термінів, хоч інколи вони презентовані лише одним терміном, однак це не значить, що виокремлена група не містить

інших одиниць, а лише свідчить, що в словнику О. Селіванової термінів бракує. Порівн.:

назви розділів перекладознавства як науки та її теорій: загальна теорія перекладу, історія перекладу, когнітивна транслятологія, конкретні теорії і практики перекладу, перекладознавство, спеціальні теорії перекладу, теорія машинного перекладу;

назви основних підкатегорій перекладознавства, принципів перекладу: адресантність / адресатність, аксіологічність, активний словниковий запас, аморфна мова, аналітична мова, безеквівалентна лексика, еквівалентність перекладу, екзотизм, експліцитність, експресивність, ідіолектизм, ізоморфізм, комунікативно-функціональна відповідність (еквівалентність), конотація, лакуна, лінгвістичний аналізатор (парсер), мейозис, мова-еталон, мова-посередник, моделі перекладу, норми перекладу, перекладацькі лексичні відповідники, підтекст, порядок слів, текст, трансфер, установка перекладу, штучна мова;

назви способів, типів перекладу та форм його вияву: генералізація, калька, компресія, машинний (автоматичний) переклад, переклад, перекладацькі трансформації, перифразування, синхронний переклад, транскрипція, транслітерація;

назви агентів перекладознавчого процесу: адресант, адресат;

назви концептуальних теорій перекладознавства: скопос-теорія перекладу;

назви явищ або одиниць мови, неусвідомлення яких може мотивувати помилки в перекладознавчому процесі: аббревіація, автоетнонім, амфіболія, антонім, антонімія, антропонім, арго, артикль, архаїзм, аугментатив, білінгвізм, варваризм, вульгаризм, діалектизм, жаргон, запозичення, інтержаргонізм, інтернаціоналізм, історизм, канцеляризм, крилатий вислів, мотив, наріччя, неологізм, okazіоналізм, омонім, омонімія, паремія, паронім, полісемія, просторіччя, професіоналізм, синонім, синонімія, суржик, фраза, фразеологізм, цитата;

назви тропів або фігур, які слід ураховувати під час перекладу: алегорія, ампліфікація, антитеза, антономазія, евфемізм, епітет, епіфора, метафора, метонімія, мімезис, оксюморон, тавтологія;

назви наук, пов'язаних із перекладом: етнолінгвістика, зіставне мовознавство, комп'ютерна лінгвістика, комунікативна лінгвістика, паралінгвістика, прикладна лінгвістика, соціолінгвістика;

Більшість перекладознавчих термінів **однозначні**, наприклад: *трансфер* – 'стратегія побудови програм машинного перекладу за допомогою введення проміжної мови-посередника'; *установка перекладу* – 'головна регуляторна ланка перекладацької діяльності, що зумовлює мету

та зміст роботи перекладача'. Однак, що зрозуміло, характерні й **багатозначні** терміни, наприклад: *активний словниковий запас* – (1) 'ядро лексикону певної мови, яке вільно використовується в усіх сферах спілкування й позбавлене архаїчності чи новизни'; (2) 'у психолінгвістиці А. с. з. уживається зі значенням сукупності лексичних одиниць, якими мовець вільно оперує у спонтанному мовленні та ін.'; наявні й **терміни-дублети**, але на противагу, наприклад, словнику лінгвістичних термінів А. Загнітка вони не виділені окремо. Якщо в терміна є інша назва, то її подано в дужках, наприклад, *машинний (автоматичний) переклад, лінгвістичний аналізатор (парсер)*.

Розгляньмо типи виокремлених термінів **за структурою**. Серед них поширені (1) **однослівні**: *суржик, антонім, тавтологія*, (2) **прикладкові**: *скопос-теорія перекладу*, (3) у вигляді **двослівних словосполучень**, зокрема (а) **сурядних** (*еквівалентність перекладу, комп'ютерна лінгвістика, крилаті вислови*) або (б) **змішаної структури** (*скопос-теорія перекладу /прикладкова та підрядна структура/*) чи (4) **багатослівних складних словосполук** (*активний словниковий запас, програма адресованості перекладу*). Найбільше було виявлено однослівних (близько 80), друга за кількістю група – це двослівні, яких близько 20.

Серед виокремленої системи **запозичених** термінів переважають, (а) **грецизми**: *ізоморфізм* (від гр. *isos* – рівний і *morphe* – форма), *тавтологія* (від гр. *tauto* – те саме і *logos* – слово) і (б) **латинізми**: *аббревіатура* (від лат. *Abbrevio* – скорочую), *конотація* (від лат. *connoto* – маю додаткове значення); дещо менше термінів (в) **німецького** та **французького** походження: *калька* (від фр. *caïque* – копія, наслідування), *цитата* (від. нім. *Zitat* – цитата).

Однак, як і в словнику А. Загнітка, у цій енциклопедії зафіксовано й потрактовано не всі перекладознавчі терміни. Зокрема, не відображені (1) терміни, що номінують підрозділи перекладознавства (зокрема відсутній термін *перекладознавча критика*); (2) назви перекладознавчих теорій (наприклад, відсутня *перекладознавча концепція функціонально-естетичної рівності*); (3) терміни, що називають типи перекладу відповідно до актуалізованої галузі, у межах якої здійснюється переклад (*діловий переклад, судовий переклад, художній переклад, юридичний переклад* та ін.); (4) назви агентів перекладу, тобто перекладачів (*послідовний перекладач, синхроніст*).

Висновки. Отже, методом суцільної вибірки термінів перекладознавства з енциклопедії, укладеної О. Селівановою, виокремлено систему базових термінів перекладознавства, що презентують ядрову та периферійну зони. Їх розподілено за 8-ма ідеографічними групами: (1) *назви*

розділів перекладознавства як науки (7 термінів); (2) назви основних підкатегорій перекладознавства, зокрема принципів перекладу (29 одиниць); (3) назви способів, типів перекладу та форм його вияву (10 термінів); (4) назви агентів перекладознавчого процесу (2 одиниць); (5) назви концептуальних теорій перекладознавства (1 термін); (6) назви явищ і лінгвістичних понять, неусвідомлення яких під час перекладознавчого процесу може мотивувати помилки (38 термінів); (7) назви тропів або фігур, які слід враховувати під час перекладу (12 одиниць); (8) назви наук, пов'язаних із перекладознавством (7 одиниць). Остання ідеографічна група, власне, належить до периферії базових термінів. Список виокремлених термінів становить близько 100 одиниць, що складає 8,21 % від загальної кількості термінів, презентованих у розглянутій енциклопедії. Проте, зрозуміло, кожна з виділених ідеографічних груп може бути доповнена.

Система термінів транслятології, крім питомих українських, містять запозичені (переважно це грецизми, латинізми, галліцизми та германізмів, серед англізмів – поодинокі презентанти).

За структурою переважають однослівні, двослівних та багатослівних словосполучень дещо менше.

Перспектива дослідження полягає у вивченні питання щодо способів творення термінів перекладознавства.

Література

1. Загнітко, А. П. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни: в 4-х т. Донецьк: ДонНУ, 2012. Т. 1. 402 с.; Т. 2. 350 с.; Т. 3. 426 с.; Т. 4. 388 с.
2. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
3. Іващенко В. Сучасне українське теоретичне термінознавство: віхи становлення. *Слов'янське термінознавство кінця ХХ – початку ХХІ століть*: колективна монографія членів Термінологічної комісії при Міжнародному комітеті славістів / наук. ред. В. Л. Іващенко. К.: Вид. «Жнець», 2018. С. 31–74.
4. Полюга Л. Основні засади української наукової лексикографії. *Українська мова з минулого в майбутнє*: матер. наук. конф., присв. 200-річчю виходу у світ «Енеїди» І. Котляревського / НАН України. Ін-т української мови. Київ. 1998. С. 162–163.
5. Абашина В., Вороновська І., & Космеда Т. Спроба укладання тлумачного словника перекладознавчих термінів. *Вісник Державного університету «Львівська політехніка»*: Проблеми української термінології. Вип. 402. 2000. С. 127–130.
6. Космеда Т. Термінологія перекладознавства в аспекті категорії оцінки (До проблеми укладання словника перекладознавчої термінології). *Актуальні проблеми менталінгвістики*: наук. збірник. / Ін-т укр. мови ім. М. Грушевського НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. Потебні, Черкаський держ. ун-т ім. Б. Хмельницького; редкол.: В. Т. Скляренко (гол. ред.) та ін Київ; Черкаси: Вид-во «Брама», 1999. С. 145–146.
7. Гриців Н. М., Сабан О. В., Синдега Р. Є. Терміни перекладознавчого спрямування: типологія та функції. *Нова філологія*. 2023. № 89. С. 78–86.

8. Шаблій О. Термінологічні «псевдодрузі перекладача». *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»*. Сер. «Проблеми української термінології». № 453. 2002. С. 122–126.

9. Космеда Т. А., Войтович О. О. Особливості відображення термінів перекладознавства в словничках до підручників та посібників із транслятології. *«Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку»*: матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф., 3 трав. 2024 р., [Переяслав]: зб. тез: електронна кн. у 2 ч. / голов. ред. К. І. Мізін; Університет Григорія Сковороди в Переяславі. Переяслав (Київ. обл.), 2024. Ч. 1. С. 56–57.

10. Космеда Т. А., Войтович О. О. Проблема виокремлення базових термінів перекладознавства: своєрідність їх фіксації в «словнику сучасної лінгвістики» А. Загнітка. *Лінгвістичні студії Linguistic Studies*: зб. наук. праць / Донецький національний університет імені Василя Стуса; гол. ред. А. Загнітко. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2024. Вип. 48. С. 110–121

References

1. Zahnitko, A. P. (2012). *Slovnýk súčasnej lingvistiky: poníania i termíny: v 4-och t. T. 3 [Dictionary of modern linguistics: concepts and terms: in 4 volumes]*. Donetsk: DonNU. [in Ukrainian].

2. Selivanova, O. (2006). *Suchasna lingvistyka: Terminologichna entsyklopediia [Modern linguistics: Terminological encyclopedia]*. Poltava: Dovkillia-K [in Ukrainian].

3. Ivashchenko, V. (2018). *Suchasne ukrajinske teoreticne terminologii: vikhi stanovlennia [Contemporary Ukrainian theoretical terminography: Milestones]*. In V. L. Ivashchenko (Ed.), *Slovianske terminologii kintsia XX – pochatku XXI stolittia: Kolektyvna monografiia chleniv Terminologichnoi komisii pry Mizhnarodnomu komiteti slavistiv* (pp. 31–74). Kyiv: Zhnets [in Ukrainian].

4. Poliuga, L. (1998). *Osnovni zasady ukrajinskoj naukovoj leksykohrafii [Basic principles of Ukrainian scientific lexicography]*. In *Ukrainska mova z mynuloho v maibutnie: Mater. nauk. konf., prysv. 200-richchju vykhodu u svit "Eneidy" I. Kotliarevskoho* (pp. 162–163). Kyiv: NAN Ukrainy, Instytut ukrajinskoj movy [in Ukrainian].

5. Abashyna, V., Voronovska, I., & Kosmeda, T. (2000). *Sproba ukladannia tлумachnoho slovnyka perekladoznavchykh terminiv [An attempt to compile a descriptive dictionary of translation studies terms]*. *Visnyk Derzhavnoho universytetu «Lvivska politekhnika»: Problemy ukrajinskoj terminologii*, (402), 127–130. [in Ukrainian].

6. Kosmeda, T. (1999). *Terminologhiia perekladoznavstva v aspekti katehorii otsinky (Do problemy ukladannia slovnyka perekladoznavchoi terminologii) [Terminology in the aspect of evaluation (On the problem of compiling a dictionary of translation terminology)]*. In *Aktualni problemy mentalinhvistyky: Naukovyi zbirnyk* (pp. 22–30). Kyiv; Cherkasy: Brama [in Ukrainian].

7. Hrytsiv, N. M., Saban, O. V., & Syndeha, R. Ye. (2023). *Terminy perekladoznavchoho spriamuvannia: typologhiia ta funktsii [Terms in translation studies: Typology and functions]*. *Nova filologhiia*, (89), 78–86. [in Ukrainian].

8. Shablui, O. (2002). *Terminologichni "psevdo-druzii perekladacha" [Terminological "false friends of the translator"]*. *Visnyk Nats. un-tu "Lvivska politekhnika". Ser. "Problemy ukrajinskoj terminologii"*, (453), 122–126. [in Ukrainian].

9. Kosmeda, T. A., & Voitovych, O. O. (2024). Osoblyvosti vidobrazhennia terminiv perekladoznavstva v slovnychkakh do pidruchnykiv ta posibnykiv iz translitolohii [Features of reflecting translation terms in glossaries for textbooks and manuals on translation studies]. In K.I. Mizin (Ed.), *Mizhkulturna komunikatsiia i perekladoznavstvo: tochky dotyku ta perspektyvy rozvytku: Mater. VII Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* (pp. 56–57). Pereiaslav: Universytet Hryhoriia Skovorody v Pereiaslavi [in Ukrainian].

10. Kosmeda, T. A., & Voitovych, O. O. (2024). Problema viokremlennia bazovykh terminiv perekladoznavstva: svoieridnist yikh fiksatsii v "Slovnyku suchasnoi linhvistyky" A. Zahnitka [The issue of identifying basic terms in translation studies: Peculiarities of their representation in A. Zahnitko's "Dictionary of Modern Linguistics"]. *Linhvistychni studii Linguistic Studies: zbirnyk naukovykh prats / Donetskyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stusa; hol. red. A. Zahnitko*. Vinnytsia: DonNU im. Vasylia Stusa, 2024. Vyp. 48. 110–121 [in Ukrainian].